

Ročník XXIV.

HABOVČAN

obecné noviny

Číslo 1

December 2025

Milí Habovčania,

keď sa v našich domovoch rozsvietia prvé vianočné svetlá a ulice dýchajú vôňou zimy, prichádza čas, ktorý nás znovu spojí o niečo viac. Vianoce nie sú len o ozdobenom stromčeku či o darčekom pod ním. Sú o ľuďoch, o nás všetkých, o našich rodinách, susedoch, priateľoch, aj o tých, ktorým treba úsmev na tvári vyčariť.

Aj tento rok priniesol okamihy, ktoré nás potrápili, ale aj také, na ktoré budeme s radosťou spomínať. Máme za sebou mnoho krásnych spoločenských podujatí. Podarilo sa nám veľa prospešných vecí. Zrekonštruovali sme dom nádeje, na cintoríne je nové osvetlenie aj ozvučenie.

Budúci rok nás čaká hneď niekoľko veľkých akcií, ktoré prispejú k tomu, že sa nám v našej obci bude žiť ešte lepšie. V lokalite Lazy preinvestujeme vyše milióna eur, ktoré sme dostali na vodovod a kanál. Zrekonštruujeme multifunkčné ihrisko aj sobášnu miestnosť v priestoroch obecného úradu. A to aj napriek tomu, že nám pre konsolidáciu príde do obecnej kasy opäť o niečo menej peňazí.

Na sklonku roka sa však patrí nielen bilancovať a plánovať, ale aj ďakovať. A preto sa vám chcem poďakovať za všetko, čím prispievate k tomu, že naša obec je krásnym miestom na život, veselým, občas hlučným, ale aj tichým a pokojným. Ďakujem poslancom obecného zastupiteľstva a zamestnancom obecného úradu za spoluprácu, trpezlivosť a ochotu

pomáhať. Bez vzájomnej spolupráce by naša obec nevyzerala tak, ako dnes vyzerá.

A hoci sa niekedy zdá, že svet sa točí rýchlejšie než my stíhame vnímať, Vianoce nás učia zastaviť sa. Aspoň na chvíľu. Nadýchnuť sa pokoja, ktorý k tomuto obdobiu patrí, a pripomenúť si, že najväčší dar si nenájdeme pod stromčekom, ale v sebe navzájom.

Prajem vám, aby tieto sviatky priniesli teplo do vášho domova, pokoj do vašej mysle a lásku do vašich dní. Nech je nový rok zdravý, úspešný a nech sa nám podarí urobiť aspoň o jeden dobrý skutok viac než minulý rok. Šťastné a požehnané Vianoce a všetko dobré do nového roka.

*S úctou JUDr. Alojz Lajčin
starosta obce*

Habovka má zmodernizované miesto posledného odpočinku

Vyššie stotridsaťtisíc eur investovala obec do rekonštrukcie domu smútku, osvetlenia a ozvučenia cintorína. Väčšinu, takmer stotisíc eur, dostala obec z Miestnej akčnej skupiny Orava, 20-tisíc eur pridal habovský urbár a 3000 eur vyčlenila na výjazdovom rokovaní vláda.

Trvalo roky, kým sa obci podarilo dospieť do súčasného stavu. Najväčší problém bol s pozemkom pod domom smútku. „Som vďačný vlastníkovi, že sme sa po dlhých rokovaní dohodli,“ povedal starosta Alojz Lajčin. „Dnes máme nový dom smútku, ktorý je zateplený, rozšírený o sakristiu, má nové kúrenie, veľké okná, ktoré celú budovu presvetlili a dnu je nový chladiaci box.“

Obec investovala aj do

rekonštrukcie osvetlenia a rozšírenia ozvučenia po celom cintoríne. Amplión v rukách kňaza vystriedal mikrofón a po úpravách ho počuť nielen v dome smútku, ale v celom areáli. „Kedysi sa pri pohreboch hralo na husliach, ak sa lúčili s milovníkom folklóru, alebo zneli výstrely z pušky, keď zomrel poľovník,“ hovorí starosta. „Dnes je však doba iná. Pozostalí si čoraz častejšie prajú odprevadiť svojho zosnulého príbuzného za tónov jeho obľúbenej piesne.“

Súčasťou nedávnych úprav bolo aj rozšírenie elektriny. Na každom stĺpe verejného osvetlenia pribudla zástrčka.

V ostatných rokoch pribudlo okolo cintorína oplotenie, parkovisko a asfaltové chodníky.

(NCH)

Zdroj: orava.sme.sk

Vyzbierané peniaze pomohli školákovi, pamätníkom aj knižnici

Nedávny bazár použitého šatstva opäť dopadol na výbornú. Výťažok z neho, rovnako ako z predchádzajúceho, išiel na starostlivosť o pamätníky, podporu školy a na organizáciu besedy, ktorú pripravuje obecná knižnica.

Deti a rodiny veľmi ocenili naše darované veci, najmenšie

detské oblečenie zmizlo úplne. Dve vrecia teplých vetroviak a svetrov sme odovzdali komunite v Žakovciach, zvyšné skončili v Humane.

Bolo veľmi príjemné stráviť čas spolu ako komunita. Zároveň sme radi, že bazár prispel k šetrnejšiemu využívaniu vecí, navštívili ho totiž aj školáci v rámci

enviro vzdelávania. Ďakujeme všetkým, ktorí prispeli svojim oblečením a podporili túto aktivitu.

Osobitné poďakovanie patrí ženám, ktoré pomáhali pri príprave a priebehu bazáru, zamestnancom obce za ich ochotu a podporu, a ženám, ktoré nám doniesli

koláče, aby sme ich mohli ponúknuť návštevníkom. Obec nám poskytla priestor, bez ktorého by sme bazár nemohli uskutočniť.

Najbližší bazár plánujeme na jar alebo v lete a budeme radi, keď sa zapojíte, pripojíte k nám a podporíte našu prácu.

(AL)

Miliónová investícia skončí v sieťach

Na ulici Blatná pribudnú ďalšie vetvy verejného vodovodu a kanalizácie. Z Environmentálneho fondu dostala obec 1 168 500 eur, spolufinancovanie schválené obecným zastupiteľstvom je 61 500 eur. Verejné obstarávanie

na dodávateľa stavby stále prebieha, práce by mali začať v prvých mesiacoch budúceho roka.

Ďalších 33-tisíc eur z obecného rozpočtu pôjde do rekonštrukcie miestnych ciest.

(OcÚ)

Čitateľom sa rozšírili možnosti, v knižnici pribudlo mnoho kníh

V obecnej knižnici pribudlo prednedávnom presne 111 nových knižných titulov. Obec ich mohla kúpiť vďaka tisíceurovej dotácii z Fondu na podporu umenia, ku ktorej z vlastnej kasy pridala ešte 115 eur. Čitatelia sa môžu tešiť na množstvo zaujímavých detektívok, románov,

oddychovek aj detských kníh.

Okrem týchto pribúdajú v knižnici pravidelne aj už čítané, ale zachovalé knihy, ktoré darujú čitatelia z obce. Aj vďaka nim majú naši malí i veľkí čitatelia čoraz viac možností na výber zahĺbiť sa do nejakej zaujímavej knižky.

(OcÚ)

Športovci sa môžu tešiť na vynovené športovisko

Ihrisko za školou nevyhnutne potrebuje opravu. Po rokoch užívania už dávno nie je v dobrom stave. Preto obec spracovala projekt na jeho rekonštrukciu a podala žiadosť o dotáciu, s ktorou uspela. Cieľom projektu je modernizácia športoviska, v rámci ktorej dôjde k zlepšeniu podmienok na športovanie pre miestnych žiakov, ale aj pre širokú verejnosť.

Po novom bude ihrisko obkolesené meter vysokými mantinelmi, proti vypadávaniu lopty budú po celom obvode natiahnuté do výšky troch metrov ochranné siete.

Pribudnú tam aj špeciálne

uchytenia na rôzne športy – basketbal, volejbal, tenis, aj betónové podložie na ukotvenie futbalových bránok. Na povrchu bude umelá tráva.

Rozpočet na prvú etapu je necelých 100-tisíc eur, z toho 80-tisíc eur pokryje dotácia. Výslednú sumu môže znížiť prebiehajúce verejné obstarávanie, konečné spolufinancovanie však musí byť najmenej 8889 eur. Druhú etapu bude neskôr robiť obec z vlastného rozpočtu.

Peniaze na rekonštrukciu multifunkčného ihriska získala obec z Ministerstva cestovného ruchu a športu SR.

(OcÚ)

igelitov, gúm, kúskov kovového šrotu, papiera a iného odpadu.

Všetkým zúčastneným patrí poďakovanie za perfektne vykonanú prácu a ochotu nájsť si čas. Vďaka patrí aj zamestnancom Obecného úradu v Habovke pri koordinácii a prebratí odpadu z katastrálnych potokov. Veľká vďaka aj Slovenskému vodohospodárskemu podniku za upomienkové predmety pre účastníkov, rovnako ako sponzorom sladkostí pre deti a voňavého čaju.

Takúto akciu plánujeme robiť aj v budúcnosti, vždy na jar. Veríme, že ku skalným

„zberačom“ sa pridajú aj ďalší, ktorým záleží na hodnote, čistote a kráse prírody v ich okolí.

Pevne dúfame, že bude odpadkov z roka na rok menej a ukážeme turistom len krásne záhrady, domy, polia a okolité kopce.

Akciu organizovali vedúci detského krúžku mladých rybárov MO SRZ Trstená a zamestnanci ochranného obvodu Roháče správy TANAP-u v spolupráci s obcami Zuberec, Habovka a Slovenským vodohospodárskym podnikom.

Vladimír Michalec

Svietidlá už nebudú slabé a zbytočne drahé

Obec zmodernizuje verejné osvetlenie, vďaka čomu sa zníži spotreba elektrickej energie.

„Súčasnú spotrebu elektriny, nízku svetelnú účinnosť a nevhodnú farebnú teplotu,“ povedal starosta Alojz Lajčin. „Navyše produkujú nadmerný rozptyl svetla, čím prispievajú k svetelnému znečisteniu, a to negatívne ovplyvňuje kvalitu nočného prostredia v oblasti

Tatranského národného parku.“ Existujúce svietidlá nahradia moderné, energeticky úsporné a ekologicky optimalizované, ktoré budú úspornejšie, zlepši sa kvalita osvetlenia a zvýši sa ochrana nočného prostredia. Cieľom projektu je nahradiť 120 kusov zastaraných svietidiel na existujúcich stožiaroch.

Dotácia je 70-tisíc eur, spolufinancovanie obce 2000 eur.

(OcÚ)

Pre snúbencov pripraví dôstojné priestory

Dvadsať rokov využívaná sobášna miestnosť, v ktorej sa konajú civilné sobáše, uvítanie detí do života, jubilejné sobáše, stretnutia s dôchodcami aj hasičské výročné schôdze, prejde rozsiahlou úpravou.

Dnu sú zastarané podlahy, nábytok, osvetlenie a dekorácie, značne opotrebované stoly i stoličky, nevyhovujúca je elektroinštalácia, osvetlenie, audiovizuálna technika. Keďže v ostatných rokoch sa v obci sobáša čoraz viac snúbencov nielen z dediny, ale z celého Slovenska a dokonca zo zahraničia, je nevyhnutné pripraviť pre nich reprezentatívne priestory.

Modernizácia obradnej miestnosti má podporiť miestne tradície a spoločný

život v obci, čím sa zvýši kultúrny aj spoločenský význam miestnosti. Vo vnútri pribudne nové vybavenie, ktoré bude nielen vizuálne atraktívne, ale aj praktické.

„Cieľom je vytvoriť reprezentatívny a esteticky príťažlivý priestor určený na civilné svadobné obrady,“ hovorí starosta Alojz Lajčin. „Zlepší sa komfort pre snúbencov a ich hostí, ktorí budú mať k dispozícii dôstojné, elegantné a príjemné prostredie počas svojho výnimočného dňa.“

Na rekonštrukciu dostala obec 9263 eur z Ministerstva financií SR, celkovo bude treba 15-tisíc eur, rozdiel dá obec z vlastného rozpočtu.

(OcÚ)

Potoky boli opäť plné fliaš a igelitov

Už štvrtý raz sa partia dobrovoľníkov stretla pri čistení potokov a brehov horských bystrín v obciach pod Roháčmi, Sivým vrchom a Osobitou. Počasie im tento rok prišlo. Stretlo sa 53 pracovných ľudí, prevažne rodičov s deťmi.

V intraviláne Habovky dobrovoľníci vyčistili Studený potok od cestného mosta pod

zberným dvorom po Plavisko. Odpadkov zbavili aj potok Blatná od sútoku až po most pod Paškovkou. Od odpadkov sa v intraviláne obce Zuberec podarilo vyčistiť Studený potok, prítok Borovej vody priamo v obci, Sivý potok, Milotínsky potok, potok Klin a Števkovský potok. Vybierali mnoho vriec plastov, sklenených fliaš,

Na štedrovečernom stole rozvoniavala kapustnica, štrúdle i opekanec

Štedrovečerná večera je večera so špeciálnym čarom. Je iná ako všetky ostatné po zvyšok roka.

Stretáva sa pri nej celá rodina, dom rozvoniava všakovakými dobrotami, na sviatočne prestretom stole sa mihotajú štyri sviece adventného venca. Každá rodina má svoje zvyky a tradície. Od nich sa odvíja aj to, čo sa napokon na tanieroch objaví.

Kapustnica s údeninou

Snáď najtradičnejším jedlom, ktoré nesmie chýbať zrejme ani na jednom štedrovečernom stole, je kapustnica. Naoko jednoduchá polievka má mnoho variácií, gazdinky v tom-ktorom kúte Slovenska si ju varia po svojom, pridávajú si do nej rôzne ingrediencie, okrem klobásy, húb a údeného napríklad aj sušené slivky či bobkový list.

Do tej oravskej ide okrem kyslej kapusty celé čierne korenie, sušené dubáky, cibula,

cesnak, soľ na dochutenie, výsledok sa dá vyšperkovať klobáskou, údenou rybou či údeným mäsom. Na zápražku stačí maslo a hladká múka. Ako príloha sa podávajú najmä uvarené, popučené zemiaky.

Tradičná jablková štrúďľa

Dnes sa stoly prehýbajú pod všakovakými sladkými dobrotami. Kedysi však ľudia nemali toľko možností ako máme dnes. Na vianočnom stole nesmeli chýbať

štrúdle, ktoré boli voľakedy veľmi vzácnym, naozaj iba sviatočným jedlom. Plnili ich najmä jablkami, keďže jablone rástli v každom dvore. Štrúdle gazdinky občas doplnili aj kysnutým koláčom plneným slivkovým lekvárom. V kysnutom ceste nesmeli chýbať mlieko, droždie,

starodávne, pôstne jedlo, ktoré symbolizuje prosperitu a hojnosť. Mak bol symbolom bohatstva, ale jednoduchosť celkového jedla odrážala vidiecku tradíciu. Kedysi sa pripravovali z cesta alebo z rožkov, zalievali sa horúcim mliekom a zasypávali makom, medom, orechmi či tvarohom.

cukor, preosiatu múku, roztopené maslo a jedno či dve vajčička. Ako radili staré gazdinky, s vajčičkami to netreba preháňať, cesto je vraj tvrdšie, čím ich je v ňom viac. Po vykysnutí stačilo cesto vyvaľkať, naukladať naň nakrájané a pocukrené jablká. Závin sa piekol na peci, pomaly, aby bol prepečený aj zvnútra. Zvrchu hotovú pochúťku už iba posypali cukrom.

Opekanec s makom

Na Vianoce už naše staré a prastaré babičky pripravovali opekanec s makom. Je to

Pripraviť si ich môžete aj doma. Na cesto potrebujeme polohrubú múku, vajce, čerstvé droždie, maslo a štipku soli. Po polhodine kysnutia z cesta vykrojíme malé kúsočky, ktoré naukladáme na vymastený plech a upečieme vo vyhriatej rúre. Z plechu zložíme ihneď po dopečení. Hotové opekanec zalejeme horúcim mliekom, prikryjeme ich a necháme niekoľko minút postáť. Potom ich zmiešame s makom, medom a roztopeným maslom.

(NCH)

Foto: Pinterest, Coolinari

Príbeh o štyroch adventných sviečkach

Horeli štyri sviečky na adventnom venci, tak ticho, že bolo počuť, ako sa začali medzi sebou rozprávať.

Prvá sviečka vzdychla

a povedala: „Volám sa Mier, moje svetlo síce svieti, ale ľudia žiadny mier nedodržiavajú.“

Jej svetlo bolo čoraz menšie, až celkom zhaslo. Svetlo

druhej sviečky zakmitalo a sviečka povedala: „Volám sa Viera, som ale zbytočná, ľudstvo nechce nič o Bohu vedieť, nemá preto cenu, aby som svietila.“ Prievan zavial miestnosťou a druhá sviečka zhasla. Ticho a smutne sa ku slovu prihlásila tretia sviečka: „Volám sa Láska, už nemám silu, aby som horela, ľudia ma odstavili stranou. Vidia len sami seba a nikoho iného, koho by mali radi.“ A s posledným záchvatom zhaslo i toto svetlo. V tom vošlo do miestnosti dieťa, pozrelo sa na sviečky

a povedalo: „Vy musíte predsa svietiť, nie byť zhasnuté!“ A takmer sa rozplakalo. Práve vtedy sa ozvala i štvrtá sviečka a povedala: „Neboj sa. Pokiaľ ja svietim, môžem i ostatné sviečky znovu zapáliť. Volám sa totiž Nádej.“ Dieťa od nej zažalo zápalku a znovu zapálilo ostatné sviečky.

Plameň nádeje by nikdy nemal vyhasnúť v našich životoch. A každý z nás by mal plamene mieru, viery, lásky a nádeje udržiavať neustále zapálené.

Zdroj: www.pre-slovensko.sk

Folklorná skupina Bučník má za sebou úspešný rok plný vystúpení

Tento rok máme za sebou množstvo krásnych vystúpení a príležitostí predstaviť bohatstvo našej tradičnej kultúry. Naši členovia sa aktívne zapájali do kultúrneho diania doma aj mimo regiónu a s hrdosťou reprezentovali našu obec Habovka.

Najskôr sme sa predstavili na obecných slávnostiach

v Dlhej nad Oravou. Program plný energie, spevu a tanca si publikum užilo s veľkým nadšením. Nasledovali

Podroháčske folklórne slávnosti, kde Bučník vystúpil v tradičnej Privítanke. Svojou prítomnosťou sme pomohli vytvoriť slávnostnú atmosféru jedného z najvýznamnejších folklórnych podujatí na Orave.

Vyvrcholením sezóny bola naša účasť na celoslovenskom podujatí – Slovenský deň kroja v Banskej Bystrici, kde sa folkloristi z celého Slovenska stretli na jedinečnej prehliadke tradícií a krojov. Folklorná skupina Bučník tam opäť vystúpila, čo je pre nás veľká česť aj významná príležitosť ukázať krásu habovského

folklóru a kroja širokej verejnosti.

Ďakujeme všetkým našim členom za ich obetavosť, prácu, energiu, čas, oddanosť tradíciám a ich rodinám za podporu. Veríme, že aj ďalšie roky prinesú nové vystúpenia, úspechy a radosť z folklóru tak ako doteraz.

(RO)

Američan daroval Habovke bronzovú sochu. Chcel zanechať niečo v krajine, ktorú má rád

Thomas Klimek Ward.

Pri farskom kostole pribudlo umelecké dielo. Je pripomienkou na Oravcov, ktorí v minulosti z akýchkoľvek dôvodov museli opustiť Slovensko a usadiť sa v cudzom svete.

Vystáhovalctvo je však aktuálne aj dnes. Dielo znázorňuje archanjela Rafaela, patróna vystáhovalcov a pútnikov. Farnosti ho venoval Thomas Klimek Ward, Američan, ktorý má korene na Slovensku. Autorom sochy je akademický sochár Miroslav Mílkvik.

Na začiatku bola túžba poďakovať

Thomas Klimek Ward je historik a bývalý slovenský honorárny konzul v americkom štáte Illinois. Keď sa vlní rozhodol spísať závet, myslel aj

na rodisko starých a prastarých rodičov. Sprvoti si nebol istý, aká forma vďaky a pamiatky zároveň by bola vhodná. Oslovil preto svoju dlhoročnú priateľku Lýdiu Vojtaššákovú a poprosil ju o pomoc.

„Chcel zanechať niečo v krajine, ktorú má tak veľmi rád,“ spomína Lýdia na vľajší telefonát s Thomasom. „Po viacerých konzultáciách aj s bývalým starostom Eduardom Lajčinom, ktorý inicioval v roku 1996 udelenie čestného občianstva, sme sa zhodli na tom, že by to malo byť niečo trvácne s odkazom na emigráciu.“

Spočiatku uvažovali nad pamätnou tabuľou, parkom s lavičkou alebo sochou. Rozhodnutie napokon padlo práve na tretí nápad, sochu sv.

Rafaela, patróna vystáhovalcov. Ako materiál prichádzalo do úvahy drevo, liaty betón či bronz. Samotný darca sa napokon rozhodol pre bronz. A tomu muselo byť prispôbené aj miesto, kam ju plánovali umiestniť. Po súhlase správcu farnosti Rudolfa Pitoňáka sa rozhodli, že ju dajú do farskej záhrady.

„Výsledkom som nadšený,“ hovorí Thomas. „Je to krásne umelecké dielo. Nápad sa mi veľmi páčil, pretože by to bolo poďakovanie Habovke za krásne spomienky, ktoré odtiaľ mám, a zároveň aj oslava pamiatky vystáhovalcov z obcí Studenej doliny, ktorí z rôznych dôvodov museli opustiť svoju vlasť, no Orava a Slovensko im zostali v srdciach.“

Sochu nachádzajúcu sa pred Kostolom Sedembolestnej Panny Márie financoval Thomas Klimek Ward. Prispeli aj Lýdia Vojtaššáková a Eduard Lajčin, ktorý sa, žiaľ, hotového diela nedožil.

Náročné osádzanie

Bronzové dielo vytvoril akademický sochár Miroslav Mílkvik z Vitanovej. Meria 1,5 metra, stojí na žulovom podstavci a jej súčasťou je tabuľka s textom: Svätý Rafael, archanjel, patrón vystáhovalcov, pútnikov, cestujúcich. Na pamiatku ľudí z obcí Studenej doliny, ktorí z rôznych dôvodov opustili rodný kraj a ostali žiť v cudzom svete. Oravu a Slovensko si však zachovali vo svojich srdciach.

„Práve s podstavcom a jeho osadením na miesto bolo najviac starostí,“ hovorí Lýdia Vojtaššáková. „Zašla som do kameňolomu pri Zuberici vybrať vhodnú vápencovú skalu. Ale mala zhruba šesť ton. A to bol problém, lebo žiadny stroj v Zuberici ani v Habovke ju nedokázal prepraviť. A vtedy zapracovala náhoda. Volal mi Jozef Šuriňák zo Zuberca, že má

jednu žulovú skalu. Pasovala. Tak ju Šuriňákovci dopravili a zložili blízko vchodu do kostola.“

S osádzaním skaly a sochy pomohli aj Ján Tekeľ, Milan Jandura, Dušan Lajčin i samotný sochár Miroslav Mílkvik a technikou Mário Žák a Martin Pilár.

„Bola som milo prekvapená ich ochotou, rovnako aj ochotou pána farára Rudolfa Pitoňáka. Za finálnu úpravu a kvetinovú výsadbu patrí poďakovanie záhradnej architektke Anne Kubovej

a Romanovi Maťúsovi,“ dodala Lýdia.

Požehnanie sochy je naplánované na nedeľu 28. septembra. „Svätá omša bude venovaná vystáhovalcom z Habovky a Zuberca a po nej by sme pristúpili k požehnaniu,“ povedal miestny správca farnosti Rudolf Pitoňák.

Cesta Oravcov za oceán

Thomas Klimek Ward je rodený Američan. Jeho korene však siahajú na Slovensko. Pochádzali odtiaľto obaja jeho prastarí rodičia. Prastarý otec Jozef Klimek bol Habovčan a jeho manželka Mária Matisová Zuberčanka. Zobrali sa v roku 1886 a mali spolu tri deti, dcéru Annu a synov

Osádzanie podstavca dalo riadne zabráť.

Štefana a Jozefa.

Koncom 19. storočia rodina emigrovala do Kanady, odkiaľ sa presťahovali do Joliet v štáte Illinois v USA. Patrili medzi prvých emigrantov a hoci postupne prichádzali ďalší, osadníkom stále chýbal pocit domova. Až dovtedy, kým sa im podarilo postaviť kostol, pod ktorý pozemok darovali práve Jozef a Mária Klimekovi. Jozef však tragicky zahynul na železnici, kde pracoval ako výhybkár.

O niekoľko rokov neskôr sa tam zamestnal aj jeho syn Štefan, ktorý mal rok, keď prišli do Ameriky. Po čase sa v cudzine spoznal s Magdalénou, rodáčkou z Hlohovca, ktorá taktiež emigrovala do Spojených štátov amerických. Zobrali sa v roku 1915 v Amerike. Ich najstaršia dcéra Helena sa vydala za Thomasa, amerického Íra. Mali spolu troch synov, druhým bol Thomas Klimek Ward, narodil sa v roku 1944.

V službách námorníctva

Thomas ml., najskôr chlapec a potom aj mladý muž, od svojich predkov vedel, kde sú jeho korene, odkiaľ pochádzali jeho príbuzní. Nebola však doba priaznivá pre spoznávanie cudzích krajín. Až kým Thomas po strednej škole nenastúpil do služieb amerického námorníctva, s ktorým sa v roku 1965 dostal do Stredozemného mora.

„Slúžil som na palube lietadlovej lode USS Forrestal

a v tom čase som vôbec nehovoril po slovensky,” spomína Američan hrdý na svoj pôvod. „Túžil som navštíviť svojich príbuzných na Slovensku, požiadal som teda o povolenie, ktoré som aj dostal. Bola to úžasná, ale krátka návšteva a komunikácia bola ťažká.”

Práve vtedy sa rozhodol, že sa stoj čo stoj naučí po slovensky. Objednal si slovenskú gramatiku a slovník a začal ako samouk. Boli to hodiny, týždne, mesiace náročného štúdia, ale jeho vytrvalosť sa vyplatila. Do civilu odišiel v roku 1966, o dva roky neskôr, po tom, čo Československo obsadili vojská Varšavskej zmluvy, prišlo do Ameriky mnoho mladých Slovákov. A to bola Thomasova šanca zlepšiť sa v štúdiu slovenčiny.

„S niektorými z nich som sa spriatelil a učili sme sa navzájom – ja od nich po slovensky a oni odo mňa po anglicky.”

Slovenčina mu dala zabráť, chvíľu trvalo, kým pochopil výslovnosť písmena CH a jednoduché podľa neho nie je ani skloňovanie slov v slovenčine.

Prvý honorárny konzul

Hoci slovensky už Thomas Klimek Ward vedel, muselo prejsť ešte pár desaťročí, aby sa mohol vrátiť na Slovensko. Stalo sa tak až po páde komunizmu v roku 1989. Po tom, čo sa o niekoľko rokov stalo Slovensko samostatným

štátom, skontaktoval sa Thomas so slovenským veľvyslanectvom vo Washingtone. Spomenul Slovensko-americkú kultúrnu spoločnosť Stredozápadu, organizáciu, ktorej súčasťou bol, a ponúkol im pomoc.

„Keď sme sa lepšie spoznali, opýtali sa ma, či by som sa nechcel uchádzať o miesto honorárneho konzula. V roku 1995 som bol vymenovaný za jedného z prvých troch slovenských honorárnych konzulov v Amerike a prvého pre Chicago a Illinois. Bola to pre mňa česť a privilegium zároveň.“ Vo funkcii bol pätnásť rokov, až kým zo zdravotných dôvodov neodišiel do dôchodku.

Spomienky z návštev rodiska predkov

V roku 1996 získal čestné občianstvo Habovky, o dva roky neskôr aj Hlohovca.

„Udelenie čestného občianstva patrí medzi moje najkrajšie zážitky z návštev Slovenska,” hovorí. „Moja mama zomrela v roku 1999 a vedela, že som dostal takéto uznanie v obci a meste, odkiaľ pochádzajú moji starí rodičia.

Bola na to veľmi hrdá, ako, samozrejme, aj ja.“

Spomienok z pobytov na Slovensku má Tomáš, ako ho volajú slovenskí priatelia, mnoho. Tri z nich sú však pre neho zvlášť vzácné.

„November 1989, keď padol komunizmus a krajina sa stala slobodnou, 1. január 1993, keď sa Slovensko stalo suverénnym a nezávislým štátom, a rok 2004, keď som tu oslávil 60. narodeniny. Prišlo ich so mnou osláviť mnoho príbuzných a priateľov z celej krajiny. Bola to úžasná a nezabudnuteľná slovenská oslava.”

Oravu a Slovensko má hlboko vo svojom srdci. Ako sám hovorí, sú jeho súčasťou. Svedčí o tom aj výzdoba jeho domu v Amerike. Na stenách sú olejomalby a drevorezby z Habovky, Roháčov a Oravského hradu, v knižnici desiatky slovenských kníh.

„V mojich žilách koluje oravská krv a krv mojich predkov a robia ma tým, kým som. Majú v mojom srdci veľmi špeciálne miesto.”

Nadežda Chovančáková

Zdroj: orava.sme.sk

Foto: Lýdia Vojtaššáková

Miroslav Mlčvík, Rudolf Pitoňák a Lýdia Vojtaššáková.

Roháče boli bojiskom i útočiskom mnohých bojovníkov za slobodu

Podtatranské lesy sa počas vojnových rokov stali útočiskom prenasledovaných, bojiskom partizánskych oddielov aj miestom krutých represálií okupantov. Sú svedectvom osudov ľudí, ktorí v boji za slobodu riskovali všetko, aj vlastné životy. Pri príležitosti 80 rokov od ukončenia druhej svetovej vojny si pripomíname zlomok najdramatickejších udalostí, ktoré poznačili obce a doliny spod Západných Tatier.

Roháčska partizánska oblasť - útočisko i bojisko

Horské prostredie Západných Tatier zohralo počas Slovenského národného povstania významnú úlohu. Už od roku 1943 sa v hustých lesoch ukrývali utečenci z koncentračných táborov aj prenasledovaní Židia. V júni 1944 dorazil do Roháčov prvý sovietsky partizánsky oddiel vedený poručíkom Michailom Korotkovom. Usadil sa v Látanej doline a pri chate Zverovka, kde našiel podporu u chatára Štefana Šróbu.

Na jeseň 1944 sa na Oravu vrátil oddiel kapitána Tichonova a krátko po ňom aj I. československá partizánska brigáda M. R. Štefánika pod velením pplk. Veličku. Oddiel Ščors, ktorý dorazil 8. novembra, sa po prestrelke s nemeckou kolónou presunul cez Oravský Biely Potok do Habovky, Zuberca a Žiarskej doliny, kde sa spojil s oddielom majora Jaromova.

Oblasť Studenej doliny sa stala dejiskom mnohých stretov s nemeckými jednotkami. Pri trestnej výprave 12. novembra 1944 zahynula žiačka Agneška Jandurová. Po intenzívnych útokoch sa partizáni stiahli, aby zabránili vypáleniu Zuberca a Habovky. Repre-sie však pokračovali. Už 15. novembra boli pri lesnej správe zastrelení traja partizáni a 5. decembra padlo v prestrelke

ďalších päť bojovníkov spolu s Habovčanom Jánom Tekeľom.

Roháče pod paľbou

Začiatkom decembra sa front priblížil k Orave a nemecké velenie nasadilo proti partizánom ťažkú techniku. Medzi 8. a 9. decembrom spustili jednotky rozsiahly útok. Okupanti prenikli cez masív Osobitej, obkľúčili dolinu a ostreľovali ju delostrelectvom. V plameňoch skončila Maťašáková chata a viaceré stavby v Oraviciach aj Roháčskej doline. Nemci zajali a popravili viacerých partizánov, medzi nimi aj českého bojovníka Jána Škyvaru. Po vojne boli pozostatky dvadsiatich padlých uložené na spoločnom cintoríne v Látanej doline.

Mnohé mená obetí však zostali neznáme, umlčané vojnovým chaosom.

Habovka v tieni okupácie

Obec Habovka sa od januára do apríla 1945 ocitla pod nemeckou a neskôr maďarskou kontrolou. Vojaci zabrali domy a rekvirovali potraviny, dobytok aj zásoby slamy či sena. Obyvatelia boli nasadzovaní na zákopové práce v okolí Skorušiny a Biednej. O život prichádzali aj nevinní, 31. marca bol zastrelený Peter Števek z Oravského Bieleho Potoka.

V polovici februára 1945 odviekli Nemci 43 miestnych

mužov na taliansky front. Bojová línia prešla obcou v závere marca a 1. apríla vstúpili do Habovky ruskí vojaci, čím sa pre miestnych skončili mesiace útlaku a neistoty.

Mnohí muži z Habovky sa aktívne zapojili do SNP. Niektorí bojovali v horách, iní na frontoch, ďalší zásobovali partizánov potravinami či oblečením.

Škody a pomoc, na ktorú sa nezbúda

Najväčšie škody v regióne spôsobila nemecká a maďarská armáda, ale aj jednotky Vlasovcov. Zničené boli budova školy, fary, notárstva i mnohé lesné majetky. Vyhořeli humná, strechy, zásoby sena a z dedín zmizlo množstvo dobytky.

Napriek nebezpečenstvu zostala podpora obyvateľov Habovky a Zuberca kľúčová. Partizáni záviseli od miestnych ľudí, ktorí im poskytovali potraviny, šatstvo, obuv a nenahraditeľné informácie o pohybe nepriateľa. Bez ich odvahy by boj v Roháčoch nemal šancu.

Odkaz pre dnešok

Pri 80. výročí ukončenia druhej svetovej vojny si pripomíname nielen veľké bitky, ale aj tiché hrdinstvo ukryté v horách Západných Tatier. Roháče, Habovka a celé ich okolie niesli počas vojny bremeno strachu,

obetí a zničenia. No zároveň sa stali symbolom odvahy, spolupatričnosti a odhodlania postaviť sa zlu – aj tvárou v tvár presile.

Ich príbehy ostávajú mementom, že sloboda nikdy nie je samozrejmosťou a vždy stojí na odvahe ľudí, ktorí sa rozhodnú brániť pravdu a spravodlivosť.

Spomíname a uctieame si obete

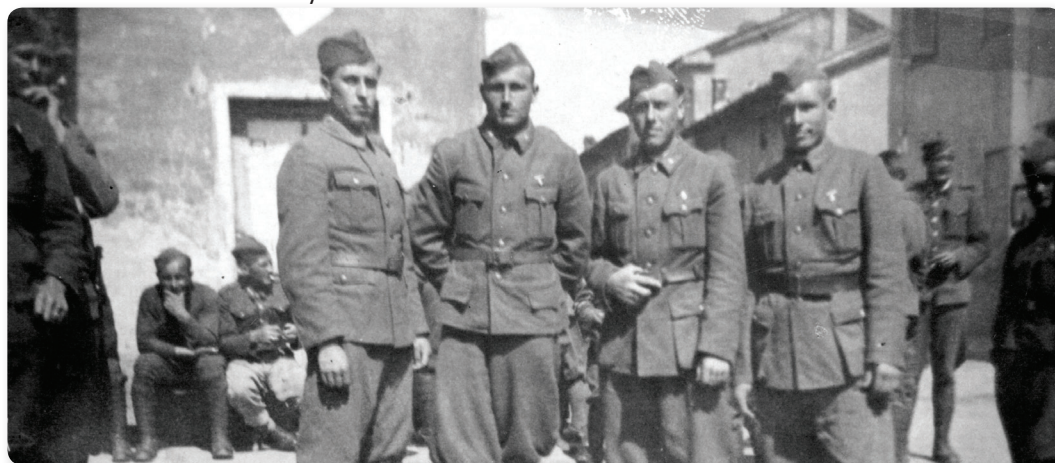
Výročie od ukončenia vojny je čas, kedy by sme sa mali zamyslieť a spomínať. Na všetkých, ktorí počas vojnových rokov trpeli, obetovali svoj život, alebo boli odvedení do bojov. Na miestnych hrdinov a rodiny, ktoré boli postihnuté vojnovými udalosťami.

Pripomíname si tieto udalosti nielen spomienkou, ale aj vzdelávaním. Preto pripravujeme besedu s historikom, na ktorú srdečne pozývame všetkých obyvateľov, ktorí sa chcú dozvedieť viac o histórii našej obce a regiónu počas vojnových rokov.

Je dôležité, aby aj mladé generácie poznali históriu svojho regiónu a vedeli si vážiť slobodu, ktorú dnes máme. Pripomínanie si týchto udalostí nám pomáha pochopiť minulosť, aby sme mohli budovať pokojnejšiu a spravodlivejšiu budúcnosť.

(MP)

Zdroj: Monografia obce

Štefan Kurcin, Ján Kurcin, Viktor Kurcin a František Taraj.

Odbojáři a partizáni z Habovky

(uvedení v skrátenej, prehľadnej forme)

- Tomáš Jantol (1922) – partizán na Čergove, odvečený do Nemecka.
- Pavol Pavčo (1908) – vodil partizánov cez hory, ukrýval ich.
- Roman Tekeľ (1902) – zásoboval partizánov aj v zime, pomáhal so synom Karolom.
- Ján Šiška (1909) – bojoval pri Likavke, neskôr zásoboval oddiely v Roháčoch.
- Jozef Vidiečan (1910) – zásobovač a bojovník povstania.
- Roman Jantol (1919) – bojoval pri Ružomberku, deportovaný do Talianska.
- Vendelín Vidiečan (1919) – veliteľ čaty pri Likavke a Ružomberku.
- Viktor Tekeľ (1923) – bojoval pri Sklennom a Kremnici, utrpel omrzliny, deportovaný.
- Štefan Hruboš (1922) – boje pri Modrom Kameni, ústup cez hory.
- Ondrej Pilár (1923) – zajatý po prezradenej akcii na východe.
- Viktor Hajdučiak (1922) – bojoval pri Martine a Hornej Štubni, neskôr deportovaný.
- František Jandura (1923) – vojak povstania.
- Jozef Juráň (1914) – bojoval pri Novákoch a Liptovskej Osade, pôsobil v ilegite.
- Ondrej Taraj (1921) – zajatý pri Vrúcku, vrátil sa vyčerpaný.
- Martin Pavlov (1914) – bojoval pri Krupine a Starých Horách.
- Karol Vidiečan (1922) – príslušník II. paradesantnej brigády .
- Štefan Pilarčík (1921) – člen II. paradesantnej brigády, ranený výsadkár z Dukly, opäť nasadený na pomoc SNP v oblasti Hronská Dúbrava, Pliešovce a Zvolen, talianske zajatie.
- Štefan Jurina (1910) – partizán pod velením mjr. Popového. Bojoval v Kláštore pod Znievom pri Vrúcku a Kuneráde, neskôr zásobovač partizánov v Roháčoch.
- Ján Chrenek (1922) – člen II. paradesantnej brigády pod velením por. Alexandra Muchu.
- František Jandura (1927) – najmladší člen skupiny pplk. Veličku.
- Ján Kurcin (1919) – bojoval pri Brestovej a Likavke, pôsobil v partizánskej skupine.
- Alojz Greš (1914-1944) – bojoval pri Banskej Bystrici a na Starých horách, zastrelený bol v Ždiarskej doline.
- Jozef Lajčin(1921) – bojoval v II. paradesantnej brigáde v Sovietskom zväze , potom v I. paradesantnej brigáde, padol pri Krosne v Sovietskom zväze.
- Štefan Kelušiak (1915) – bojoval pod velením podpl. Vógla v partizánskej skupine Jánošík v okolí Vihorlatu, zajatý a odvečený do koncentračného tábora v Linzi (Rakúsko), oslobodený americkou armádou.

Vojnoví invalidi

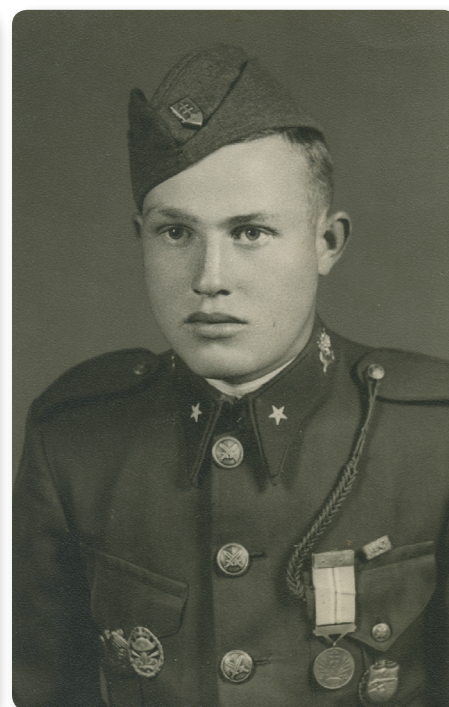
Štefan Hruboš, Štefan Kurátor, Juraj Jandura, Štefan Jurina, Jozef Jurina, Jozef Soluš, Jozef Pilár.

Ondrej Pilár

Štefan Kelušiak

Alojz Greš

Na počesť padlých odhalili pamätné tabule

Z významných kultúrnych udalostí bola 2. júna 1968 slávnostne odhalená pamätná tabuľa žiačke Agneške Jandurovej, ktorú 13. novembra 1943 v bojovej akcii ťažko zranili Nemci a vtedy osemročná žiačka zraneniu podľahla. Na slávnosti boli prítomní rodičia, príbuzní a žiaci. Pamätná tabuľa je umiestnená na budove školy.

Druhou významnou udalosťou bolo odhalenie pamätníka padlým 58 občanom v prvej a druhej svetovej vojne zo Studenej doliny. Tento je umiestnený pred školou blízko cesty.

Je to mohutný žulový kameň s pamätnou tabuľou, na ktorej sú mená občanov. Na boku stojí nápis – Nech tento kameň zároveň pripomína pamiatku rodákovi, ktorí v minulosti odišli za chlebom do rôznych kútov sveta a viac sa nevrátili.

V súvislosti s odhalením pamätníka sa konali mohutné mierové slávnosti s bohatým kultúrnym programom.

O jeho výstavbu sa zaslúžil občan Alojz Žák. Peniaze boli z darov občanov, z estrád a tanečných zábav.

*Do obecnej kroniky zapísala
Olga Haláková*

Pamätník pri základnej škole.

Vojnové dianie podľa farskej kroniky

Po dočasnom potlačení Slovenského povstania a obsadení Banskej Bystrice sa partizánske štáby uchýlili do oblasti Roháčov. Nemci od Podbiela robili výpady do našich dedín, 8. 12. 1944 vypálili roháčske chaty. Nastala napätá, nervózna a nebezpečná situácia. V prestrelkách s Nemcami v Habovke prišli o život sovietski partizáni, ale i naši občania - farníci. V decembri 1944 Nemci obsadili Habovku i Zuberec a boli tu do 1. apríla 1945, kedy sa v Habovke zjavili prví sovietski vojaci.

Na fare Nemci zriadili veliteľstvo a kuchyňu. Chovali sa arogantne. Pán farár Kofrit, známy nemeckej reči,

zachraňoval, intervenoval za našich ľudí a mnohých obrátil od istej smrti. Objavili v istej šope guľomety a nemeckých i maďarských dezertérov. Chceli zastreliť i majiteľov šopy. Pán farár vynaložil všetko úsilie a výrečnosť a ľudí zachránil.

Všetka česť farníkom habovskej farnosti, že sa v týchto časoch zachovali solidárne. Nik nikoho neudal, neprezradil a tak pomerne šťastlivo prežili koniec tejto kataklizmy. V miestnych výpadoch zahynulo šesť farníkov. Celkovo v rokoch druhej svetovej vojny 1939 -1945 deväť farníkov.

Po vojne, v obnovenej Československej republike, pán farár Kofrit pokračoval vo svojej pastoračnej horlivosti.

Koncom roku 1945 ochorel a biskupský úrad mu poslal na výpomoc kaplána Edmunda Petra Bárdoša (s titulom II. kubínského kaplána, od 1. 12.

1945). Prišiel zo Zubrice, ktorá bola v tom čase pripojená k Poľsku.

Zdroj: Historia parochialis ecclesiae Habovkaensis

Štefan Kofrit a Edmund Peter Bárdoš.

Vypísané z matriky v roku 2025

Narodili sa:

Matias Keresztes
Nico Hruboš
Mária Vanková
Ema Žuffová
Dominik Mikulaj
Sebastián Mikulaj
Liliana Želudeková
Lukáš Pekný
Sára Hrobárová
Jakub Ulrich
Dominik Dzurek
Matyáš Mazan

Odprevadili sme na poslednej ceste:

Lubomír Leginus 40 r.
Jaroslav Vavrek 63 r.
Anna Kurcinová 97 r.
Mária Tekelová 93 r.
Eduard Lajčin 63 r.
Lubomíra Lajčinová 52 r.
Lubomír Štech 66 r.
Božena Jurinová 73 r.
Gabriela Slimáková 94 r.
Tomáš Jurina 44 r.
Alojz Kurcin 76 r.
Andrea Lucká 52 r.
Helena Jurinová 77 r.

Uzavreli manželstvo:

Maroš Taraj a Klaudia Klimková
Šimon Jurina a Viktoriia Riumina
Marek Triebel a Mária Ondrošová
William Alexander Fane-Gladwin a Beáta Hrubošová
Ján Tekel a Rebeka Orčová
Roman Pavlov a Jana Šuvadová

Oravčan najazdil na autobuse bez nehody vyše dva milióny kilometrov

Dušan Vidiečan patrí k hŕstke autobusárov, ktorí majú na svojom konte vyše dva milióny kilometrov za volantom bez nehody. Je to zhruba toľko, ako keby 50-krát obišiel okolo zeme.

Šupli ho do dielne

Písal sa rok 1988, keď sa mu podarilo zamestnať vo vtedajšej ČSAD-ečke. Na začiatok dostal skorý ranný spoj zo Zuberca do Trstenej, kde o šiestej prestúpil do dielne a tam bol až do druhej popoludní, kedy ho čakal ešte jeden spoj pod Roháče. Viac času za volantom mu v tom čase nepovolili, lebo nebol v strane.

Po polroku prišiel prevrat, čo pre Dušana znamenalo okrem iného aj viac spojov a odchod z dielne. Odvtedy uplynulo takmer 37 rokov.

„Pred odchodom do

dôchodku som si hovoril, že nezostanem ani o hodinu dlhšie. Ale keď prišiel ten deň a ja som si uvedomil, že zajtra mám zostať doma, vydesil som sa. Nevedel som si predstaviť, čo budem robiť. Budú to už takmer štyri roky a som rád, že ešte môžem voziť ľudí.“

Jazdí cez horský priechod

Dvadsať rokov jazdí Dušan Vidiečan na rovnakom spoji z Trstenej do Liptovského Mikuláša. Denno-denný prejazd cez horský priechod Huty bol kedysi, najmä v zime, poriadny adrenalin.

„Nikto tam nechcel chodiť, báli sa a veru, spočiatku som mal aj ja strach,“ rozpráva šofér z povolania. „Voľakedy neboli zimy také ako dnes. Bolo veľa snehu, silné mrazy. Ale len raz sa mi stalo, že by sa autobus začal šmýkať. Musel som sa dať

na ľavú stranu a na výstražných svetlách som pomaličky išiel hore. Medzitým som volal cestárov, ktorí boli o chvíľu pri nás a bolo po probléme.“

Na Hutách viackrát natrafil na srny i jelene, ale iba raz sa mu do cesty postavil medveď. Dlho tam však nepobudol. Len čo Dušan vyšiel z autobusu, šelma sa otočila a pobrala sa naspäť do hôr.

Kedysi boli autobusy plné ľudí. Dnes je ich oveľa menej a nie sú také otvorené. „Pred rokmi sa cestujúci pristavili, pozdravili, porozprávali. Teraz si kúpia lístok a idú si sadnúť. Málokto z mladých sa pozdraví, nieto ešte aby ktosi slovo

Arriva Liorbus, na ministerstve dopravy prevzal titul Zaslúžilý zamestnanec. „Je to milé ocenenie, vážim si, že si niekto všimol a ohodnotil takto moju prácu.“

Počet najazdených kilometrov eviduje jeho zamestnávateľ. Odhadnúť ich však dokáže aj sám.

„Denne najazdím zhruba 240 kilometrov, ktoré stačí vynásobiť počtom pracovných dní v mesiaci, dvanástimi a počtom odjazdených rokov,“ približuje sympatický dôchodca. Lahkou matematikou vyjde číslo vyše 2,1 milióna kilometrov.

Šoferina ho stále baví, inak

navyššie prehodil. Je to také smutnejšie.“

Čo mu však nechýba, sú staré autobusy. Dnes má už šiesty, ale tie prvé mu veru dali zabráť. „Neraz som ich musel opravovať aj počas jazdy, keď sa niečo pokazilo, či pred domom, aby som ráno mohol urobiť spoj. Najviac mi dali zabráť v zime, keď hadice potrhlo, fridex vytiekol alebo dačo zamrzlo. Keby sa mala tá doba vrátiť, už by som sa na túto robotu asi nedal,“ hovorí dnes už s úsmevom autobusár.

Trpezlivosť nad zlato

Koncom októbra si dlhoročný vodič autobusu, ktorý jazdí pre spoločnosť

by pri nej nezotrval tak dlho. Navyše, keď jazdí bezmála 40 rokov bez nehody. Aj keď, ako sám hovorí, je to povolanie náročné na psychiku a človek sa musí obrniť voči správaniu sa niektorých cestujúcich.

„Aj keď nám nadávajú, či nebudaj na nás pľujú, musíme zostať pokojní. Nesmieme vystupovať agresívne, mnohé som sa naučil akosi prehltnúť a ísť ďalej bez povšimnutia. Keby som sa od rána rozčuľoval, už dávno mám po infarkte.“

Zdravie však sympatickému dôchodcovi našťastie slúži, preto by chcel za volantom zostať, kým sa bude dať.

Nadežda Chovančáková
Zdroj: orava.sme.sk

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE A ŠKÔLKE

Vyhrali sme súťaž s medvedíkom Samom

Naši žiaci zvíťazili vo výtvarno-kreatívnej súťaži vyhlásenej spoločnosťou NATUR-PACK na tému Čo bude medvedík čistotný Samo robiť na festivale Vrbovské vetry 2025.

Súťaž bola zameraná na podporu environmentálneho povedomia žiakov a ich aktívne zapojenie do tvorivých a vzdelávacích aktivít v oblasti triedenia, recyklácie a predchádzania vzniku odpadu. Žiaci mali znázorniť, ako si maskot Samo – medvedík čistotný - predstavuje svoje

pôsobenie na známom festivale Vrbovské vetry.

Náš tím vytvoril originálne a pútavé dielo, v ktorom nechýbala Samova typická vlastnosť – pomoc ľuďom s triedením odpadu.

V ich výtvore Samo učil správne separovať odpad a zachraňoval prírodu pred neporiadkom vďaka svojim super kontajnerom.

Porotu zaujala nielen výtvarná stránka diela, ale najmä premyslený nápad a jasné environmentálne posolstvo.

Lampiónový sprievod

Už tradične sa naša škola zapojila v jeden novembrový podvečer do čarovnej atmosféry svetiel, tepla a radosti. Tretí ročník lampiónového sprievodu prilákal množstvo detí aj rodičov, ktorí si prišli užiť spoločný večer plný farieb a dobrej nálady.

Ulice sa rozžiarili desiatkami lampiónov. Atmosféra bola pokojná, príjemná a zároveň

slávnostná – presne taká, akú si podvečer lampiónového sprievodu zaslúži. Na Stodolisku čakalo všetkých milé privítanie. Penzión Kamzík a firma 3o media pripravili pre deti teplý čaj a sladké občerstvenie.

Žiarivý sprievod nám opäť pripomenul, že svetlo lampiónov má jedinečnú moc spájať ľudí a vytvárať nezabudnuteľné, spoločne prežité chvíle.

Keď zvuk znamená podporu. Zapojili sme sa do Bubnovačky

Tento rok sa naša škola zapojila do celoslovenského a českého podujatia Bubnovačka, ktorého cieľom je upozorniť na dôležitosť ochrany detí pred násilím. V rámci akcie sa v jeden deň naprieč Slovenskom a Českom rozozvučali tisíce bubnov, hrkálkov a pokrievok. A pridali sme sa aj my.

Hlavným posolstvom Bubnovačky je, aby bolo deti lepšie počuť. Ide o symbolickú výzvu, ktorá každoročne pripomína, že deti potrebujú bezpečné prostredie, dôveru a dospelých, ktorí ich chránia. Podujatie vzniklo v Centre Slniečko a dnes je najväčšou

slovensko-českou iniciatívou zameranou na ochranu detí pred násilím.

Tento rok sa zapojilo viac ako 385 000 detí a dospelých vo viac než 1 400 mestách a obciach. A naša škola bola jednou z nich. Celý rok sa venujeme prevencii a budovaniu bezpečného prostredia, a preto sme sa s radosťou pridali k tejto výzve.

Bubnovali sme na hudobné nástroje, lavice, pokrievky či vlastné ruky – jednoducho na všetko, čo dokázalo vytvoriť zvuk. Každá trieda pridala svoj rytmus a všetky spolu vytvorili spoločný hlasný odkaz: Deti nesmú byť prehlíadané a ich bezpečie je prvoradé.

Majstrovstvá kraja v atletike

V Liptovskom Mikuláši sa uskutočnilo krajské kolo v atletike, ktorého sa zúčastnila aj naša žiačka Miška Tarajová. Do súťaže postúpila z okresného kola ako najlepšia

v hode nerfom. Svoju pevnú ruku potvrdila aj na krajskom kole a skvelým hodom 49,7 m skončila tretia. Miške gratulujeme a ďakujeme za reprezentáciu školy.

Mikulášske prekvapenie pre starkých

Aj tento rok sme chceli v našej škole priniesť kúsok predvianočného tepla tým, ktorí si ho zaslúžia najviac – našim seniorom.

Nadviazali sme na krásnu myšlienku projektu „Koľko lásky sa zmestí do krabičky“ a u nás sme ju pretavili do podoby Mikulášskeho prekvapenia

pre starkých. Starkí malých Mikuláškov s mikulášskymi čiapkami prijímali s dojatím a úsmevom – mnohým deti spríjemnili deň možno ešte viac, než samotný balíček.

Úprimná radosť starkých bola pre nás a našich žiakov najkrajším darčekom.

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE A ŠKÔLKE

Šikovníčkovia objavovali tradíciu trstenskej keramiky

Koncom novembra sa Šikovníčkovia vydali na výnimočnú exkurziu do Trstenej, kde sa zoznámili s tradičnou výrobou keramiky.

Výlet mal deťom priblížiť remeselný svet keramiky hravou a zážitkovou formou. Skúsený keramikár Ľubomír Hoľma ich privítal v najstaršej dielni v regióne a robil im skvelého sprievodcu.

Trpezlivo deťom rozprával o histórii keramiky a ukázal celý proces jej výroby. Deti

s nadšením sledovali, ako sa z hliny formujú šálky, vazy či dekoratívne predmety. Fascinovane pozorovali ruky majstra, ktoré s ľahkosťou premieňali obyčajnú hlinu na krásne výrobky. Najväčším zážitkom bol okamih, keď Ľubomír Hoľma vytvoril keramickú pokladničku v tvare prasiatka – suvení, ktorý vyčaril úsmev na tvári každému malému návštevníkovi. Deti si odtiaľ odniesli nové poznatky i zážitky.

Starší žiaci čítali škôlkarom rozprávky v knižnici

Marec je mesiacom venovaný knihám. V našej škole preto realizujeme rozličné aktivity, ktorých hlavným cieľom je pestovať a vytvárať si k nim pozitívny vzťah. Veď práve knihy obohacujú slovnú zásobu, zlepšujú vyjadrovacie schopnosti a ako bonus nás so svojimi príbehmi vtiahnu do úplne iného sveta, v ktorom môžeme snívať.

Okrem toho vieme, že vzťah ku knihám je potrebné budovať už od útleho detstva. Aj preto sme s nadšením pozvali do školskej knižnice tých najmenších – našich škôlkarov, ktorým čítali žiaci siedmeho a deviatego ročníka. Trieda Šikovníčkov si vypočula rozprávku o opici Škorici, ktorá sa musela naučiť slušne správať v reštaurácii. Po rozprávočke sme mali pre škôlkarov pripravené otázky a krátke aktivity, ktoré vyplývali z rozprávky.

Na triedu Slniečok sa už od rána tešili naši deviataci, ktorí im pútavo prečítali rozprávku o zajkovi Lolovi, ktorý sa všetkého bál, no nakoniec svoj strach prekonal.

Na pamiatku sme obidvom triedam pripravili záložky, aby mali spomienku na tento krásny deň.

Ďakujeme za túto vzácnu návštevu a už teraz sa tešíme na ďalšiu podobnú akciu. Veď ako povedala Jacqueline Kennedy: „Existuje veľa ciest, ako obohatiť detský svet. Ale láska ku knihám je tou najlepšou zo všetkých!“

Deti si užili jesenné tvorivé dielne

Jeseň je ročné obdobie, ktoré ponúka asi najviac nápadov na tvorenie z prírodnín, ktoré sme si vyzbierali počas jesennej vychádzky potulkami Habovkou.

Aj tento rok sa deti v našej materskej škole mohli tešiť z jesenných tvorivých dielní.

Deti z triedy Zvedavkov a Šikovníčkov sa tešili, že ich prišli navštíviť rodičia aj starí rodičia, ktorí im pomohli

vytvorit' nádherné, farebné a voňavé jesenné dekorácie i lesné zvieratká. Aj v triede Slniečok si deti so svojimi pani učiteľkami vytvorili príjemnú rodinnú atmosféru, pri ktorej vznikali taktiež krásne jesenné dekorácie. Deti si to užívali a boli veľmi šťastné.

Všetky jesenné výtvy a dekorácie, ktoré deti vytvorili zdobili našu materskú školu až do neskorkej jesene.

Mikulášku, dobrý strýčku

„Čakáme ťa milý dedko, upratali sme si všetko, aj čižmičky umyli, do okna ich vložili.“

Svätý Mikuláš s jeho pomocníkmi navštívili aj tento rok deti z našej materskej školy. Za sladké dobroty sme

si pre neho pripravili básničky i pesničky.

Poďakovanie patrí Urbáru Habovka za príspevok na nákup balíčkov, Rodičovskej rade pri MŠ za ich zabezpečenie a žiakom zo základnej školy za pomoc pri organizovaní.

Naša dedinka z vtáčej perspektívy

Lokalita Zastudená pred tridsiatimi rokmi. Foto: Eduard Pilarčík

Lokalita Zastudená v roku 2025. Foto: Ľubomír Jurčo

Pohľad na Habovku, v pozadí Západné Tatry. Foto: Ľubomír Jurčo

Obora plná ukážkovej zveri je príbehom lásky, trpezlivosti a neuveriteľného úsilia

Súkromná zvernica s majestátnymi karpatskými jeleňmi, danielmi a muflónmi je výnimočným miestom rozrastajúcim sa v našej obci.

Jej príbeh sa začal písať ešte v roku 2012, kedy ju majiteľ Ján Juráň založil, pôvodne len s dvomi muflónmi. Už prvé dni ukázali, aké náročné bude chovateľstvo. Muflóny totiž utiekli s prvým snehom. Majiteľ ich musel chytiť a postaviť živý plot, aby zabránil ďalším útekom.

Rast a kvalitná zver

Postupne sa obora rozrastala a pribúdala nová zver. Jedna muflónka prišla na Oravu z okolia Nového Mesta, samec muflóna Rišo sa do

osemnásťorák, štrnásťorák a dvanásťorák.

Chov plný výziev a nebezpečenstva

Údržba a prevádzka obory si vyžaduje neustále úsilie a prekonávanie mnohých prekážok. Nejde len o financie, ale aj o bezpečnosť. Jeleň už dvakrát zranil majiteľa obory. Aj preto sú návštevníci upozorňovaní, aby sa nepribližovali k pletivu.

Každodennou súčasťou práce so zverou sú aj nečakané situácie. Daniel Samo sa raz zamotal do 25-metrového kábla, jeleň osemnásťorák si zase zamotal parohy do plachty a behal s ňou po celej obore. Na ich vyslobodenie bol potrebný obojručný nôž aj flexa.

Muflón v obore. Foto: Vladimír Michalec.

výsledkom dlhoročného úsilia a obety celej rodiny. Je dôležité rešpektovať priestor obory, neplašiť zver a nepribližovať sa k ohradeniu.

Miesto, ktoré priťahuje návštevníkov

Obora sa stala obľúbeným miestom návštev pre obyvateľov dediny aj ľudí z okolia. Pravidelne do nej chodia deti z materskej aj základnej školy, ktoré môžu zblízka spoznávať zvieratá a zažiť kontakt so skutočnou prírodou. Zastavujú sa tam turisti, ktorí oboru a zver v nej s obdivom pozorujú.

Okrem starostlivosti o zvieratá venuje majiteľ pozornosť aj okoliu. Popri ceste vedúcej k obore vysadil

po oboch stranách listnaté aj ihličnaté stromčeky. V budúcnosti tam vyrastie zelená aleja, ktorá skrášli príchod všetkým, ktorí sa prídu pokochať krásou obory a jej zvierat.

Obora je dôkazom vytrvalosti, oddanosti a poctivej práce. Za všetkým stojí Ján Juráň a jeho rodina, ktorí roky venujú svoj čas, silu a srdce starostlivosti o zver a zveľaďovaniu prostredia okolo nej.

Vďaka nim vzniklo miesto, ktoré robí radosť celej dedine a stalo sa tichou pýchou nášho okolia. Poďakovanie patrí aj vedeniu obce a obecnému zastupiteľstvu za 500-eurový príspevok na oplatenie obory.

(AL)

Daniel škvornitý. Foto: Vladimír Michalec.

obory priviezol v kufri Octavie.

V roku 2018 pribudli daniely, ktoré do Habovky priviezli z Východnej, vrátane dvoch danielok a dvoch danielčat.

Najväčší prírastok a pýcha obory prišla v roku 2020 v podobe karpatských jeleňov, ktoré sú známe svojou mohutnosťou. Jeden z nich, pôvodne slabý špicer, sa časom premenil na statného jeleňa štrnásťoráka.

V obore je dnes sedemnásť danielov, dva muflóny a osem kusov vysokej zveri. Medzi jeleňmi sú impozantné jedince

Špeciálna strava a rešpekt k zvieratám

Kŕmenie zveri je celoročná úloha vyžadujúca množstvo zásob. V zime potrebujú pšenicu, kukuricu a ovos. Zver si obzvlášť pochutí na cukrovej repe, jablkách a zvyškoch zo zemiakov. Hoci si zvieratá postupne privykajú na prítomnosť majiteľa, stále musí byť opatrný – špicera musí často jemne odsúvať rukou, aby počkal s kŕmením.

Napriek nebezpečenstvu a nekonečnej práci ho chov zveri nesmierne baví. Obora je

Jeleň lesný karpatská forma. Foto: Vladimír Michalec.

Turisti informujú

Tento rok bude jubilejný, 20. ročník Štefanského výstupu na Skorušinu. Zídeme sa 26. decembra o 10:00 hod. pod Maňovou. Pre turistov, ktorí chcú ísť celú trasu z Habovky, zraz bude o 8:30 hod. v Kobyľom potoku.

Výstup ku kaplnke Anjela Strážcu má dlhoročnú tradíciu. Na sviatok Troch kráľov sa už dve desaťročia pravidelne vyberajú turisti z Habovky. Pozývame všetkých 6. januára na zimnú turistiku s odchodom o 11:30 hod. od kaplnky sv. Márie Magdalény.

Pozývame vás na tradičnú akciu Ku prameňu Blatnej. Zraz účastníkov bude pri Jednote na ul. Blatná 25. januára 2026 o 10:00 hod. Pri hlavnej ceste smerom na Kraviarku bude na účastníkov čakať občerstvenie. Dĺžka celej trasy tam a späť je 15 km.

V auguste odslúžil habovský správca farnosti Rudolf Pitoňák sv. omšu pri kaplnke Anjela Strážcu na Lánoch. Okrem Habovčanov sa na omši zúčastnili aj veriaci zo Zuberca a Zábiedova. Po sv. omši bolo prichystané občerstvenie, ktoré pripravili šikovné gazdinky.

Darmošľap na Škapuliarskej púti. Turisti putovali z Habovky cez Lány a Zábiedovo do Trstenej a späť celkom 24 km.

Pietna spomienka na Pietnom mieste na Zverovke je už tradičnou bodkou za letnou turistickou sezónou.